

Griekse crisis oplossen? Scheld de schulden kwijt

Edin Mujagic

[FTM](#) | 4 juli 09:00

De Griekse crisis houdt de eurozone ruim een half decennium bezig en bedreigt het voortbestaan van de gemeenschappelijke munt. Hoewel de eurolanden en de Europese Unie de afgelopen jaren vele maatregelen hebben getroffen, is de oplossing nauwelijks dichterbij gekomen.

Sterker nog: als de kern van het Griekse probleem de te hoge staatschuld is, dan is het probleem alleen maar ernstiger geworden. In 2007 bedroeg de Griekse staatsschuld ongeveer 103 procent van de totale economie; inmiddels is dat 179 procent. Dit blijkt uit de cijfers van Eurostat, het Europese bureau voor de statistiek.

De enige manier om de Griekse tijdbom onder de euro onschadelijk te maken, is de schuld van het land drastisch te reduceren. Lees: ze zou minstens gehalveerd moeten worden.

Er zijn twee manieren waarop dat zou kunnen gebeuren. De eerste is dat het land flink meer gaat verdienen, om zo een behoorlijk deel van zijn schuld in de nabije toekomst af te kunnen lossen. Dat betekent in feite echter dat de Griekse economische groei op hetzelfde niveau moet komen als die van China in de afgelopen decennia: zo'n 10 procent per jaar. Niets minder dan economische sciencefiction dus.

De Griekse schuld zou minstens gehalveerd moeten worden

De tweede optie is dat de schuldenaren een fors deel van hun vorderingen afschrijven. Aangezien de andere eurolanden inmiddels het leeuwendeel van de Griekse schulden in handen hebben, betekent deze optie dat die landen flink moeten afschrijven.

De aanpak van het Griekse probleem tot nu toe komt er op neer dat Griekenland noodleningen met een steeds langere looptijd en lagere

rente ontvangt. De enige manier waarop die aanpak het probleem zou kunnen oplossen is als de andere eurolanden voor Griekenland negatieve rente invoeren en de looptijd oprekken tot ergens in de 23ste eeuw. Aangezien de inflatie tegen die tijd de schuld weggevreten zou hebben, zouden de schulden zodoende kunnen worden kwijtgescholden zonder dat het een kwijtschelding hoeft te worden genoemd.

Verkeerde aanpak

Het andere deel van de aanpak tot nu toe, namelijk het eisen dat Athene bezuinigen doorvoert die inwoners van andere landen – inclusief Nederland – zelf nooit zouden accepteren, is net zo onzinnig. Ik ben de eerste die meent dat een land dat jarenlang op de pof heeft geleefd, zoals Griekenland, zijn uitgaven moet terugbrengen naar zijn inkomen. Maar ik probeer ook realistisch te zijn. Als je een land draconische bezuinigen oplegt terwijl het in grote financiële problemen zit, zal het niet uit een kuil klimmen, maar zichzelf juist dieper in de problemen graven.

Bezuinigen betekent namelijk op de korte termijn dat het inkomen van mensen verder zakt, waardoor ze minder uitgeven. Dat zorgt er op zijn beurt voor dat de overheid vooral tegenvallende resultaten ziet binnenkomen (denk bijvoorbeeld aan de btw). Hierdoor valt het begrotingstekort hoger uit, en wordt de noodzaak om noodleningen te krijgen nóg groter. In ruil zullen de andere eurolanden nieuwe bezuinigen eisen voor ze een nieuwe tranche vrijgeven – en dan begint die negatieve spiraal opnieuw.

"Door te hameren op bezuinigen wordt de crisis alleen maar verlengd"

Wat je er ook van vindt, feit is dat de aanpak waarbij Griekenland fors moet bezuinigen, niet werkt. Het zorgt er alleen voor dat het schuldenprobleem groter wordt. Ook zet het geen zoden aan de dijk omdat het het kernprobleem – het onvermogen van Griekenland zijn inkomen op te krikken – niet wordt aangepakt. Door te hameren op continuë bezuinigen wordt de Griekse crisis, en dus de eurocrisis, erger gemaakt en verlengd.

Kortom, of we het leuk vinden of niet, het fors kwijtschelden van de Griekse schulden is de enige manier om de Griekse tijdbom te ontmantelen. Waar hebben we het dan concreet over?

Miljarden over de balk

De Griekse staatsschuld bedraagt circa 180 procent van het Griekse bruto binnenlands product (bbp), ofwel circa 315 miljard euro. Als we de Griekse schuld zouden willen reduceren tot een enigszins houdbaar niveau, dan hebben we het over bijvoorbeeld een schuld van 80 procent van het bbp. Dat is nog steeds hoog, maar je kunt dat niveau als enigszins houdbaar beschouwen, op de voorwaarde dat Athene in de toekomst geen domme dingen doet. In geld uitgedrukt is dat circa 140 miljard euro, wat betekent dat er een afschrijving van ongeveer 175 miljard euro nodig is. Nederland zou Griekenland dan zo'n 6 miljard euro moeten kwijtschelden.

In de moderne geschiedenis is Griekenland bijna net zo vaak failliet geweest als dat het solvabel was

Een aanverwante en zeer relevante vraag is of dat kwijtschelden ook een structurele oplossing zou zijn. De financieel-economische geschiedenis van Griekenland is wat dat betreft niet hoopgevend, als we kijken naar de geschiedenis van de schuldkwijtscheldingen in het land. In het interbellum ging Griekenland ook al gebukt onder veel te hoge nationale schuld. Om het land van de ondergang te redden, werd in 1934 43,4 procent van de Griekse staatsschuld afgeschreven. En wat deed Griekenland ermee? Het duurde niet lang of het land was terug bij af: de schuldenberg was te hoog.

Ook gebeurde het meerdere keren dat de Griekse staatsschuld te hoog werd, dat Athene vervolgens weigerde te hervormen en ervoor koos om beleggers niet het volledige bedrag terug te betalen. In de moderne geschiedenis is het land bijna net zo vaak failliet geweest als dat het solvabel was.

De Griekse economische geschiedenis laat zich dus kort maar krachtig samenvatten: 'Op de pof leven en indien de schuld moet worden terugbetaald, simpelweg niet thuis geven.'

Toch vind ik dat we Griekenland, ondanks de eerdere [streken](#), een groot deel van zijn schuld moeten kwijtschelden. Als we namelijk kijken naar de gehele Griekse economische geschiedenis kunnen we ook zien dat Griekenland zich – onder de juiste omstandigheden – wel degelijk financieel prudent kan gedragen. Hierover binnenkort meer.